Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Rok X | Wilno, dnia 25 września 1936 r. | Nr. 18

Wiadomości Archidiecezjalne Wileńskie

DWUTYGODNIK KAPŁAŃSKI

Prenumerata:
Rocznie . . 12 zł.
Półrocznie . 6 zł.
Nr. pojed. . 50 gr.

Adres Redakcji i Administracji:
Kurja Metrop., Wilno, M. Magdaleny 4
Konto P. K. O. Nr. 80.833.

Ogłoszenia:
Cała strona 40 zł.
1/2 strony . 20 zł.
1/4 strony . 10 zł.
1/8 strony . 5 zł.

Sanctifica eos in veritate. *Joan. 17, 17.*

TREŚĆ ZESZYTU.

Rok X Wilno, dnia 25 września 1936 r. Nr. 18

WIADOMOŚCI ARCHIDIECEZJALNE WILEŃSKIE

DWUTYGODNIK KAPŁAŃSKI

Prenumerata:
Rocznie . . 12 zł.
Półrocznie . 6 zł.
Nr. pojed. . 50 gr.

Adres Redakcji i Administracji:
Kurja Metrop., Wilno, M. Magdaleny 4
Konto P. K. O. Nr. 80.833.

Ogłoszenia:
Cała strona 40 zł.
1/2 strony . 20 zł.
1/4 strony . 10 zł.
1/8 strony . 5 zł.

Sanctifica eos in veritate. *Joan. 17, 17.*

DZIAŁ URZĘDOWY.

ZARZĄDZENIA STOLICY APOSTOLSKIEJ.

SACRA CONGREGATIO RITUUM

URBIS ET ORBIS

EXTENDITUR FACULTAS CELEBRANDI MISSAM VOTIVAM D. N. IESU CHRISTI, SUMMI ET AETERNI SACERDOTIS.

Duobus adhinc annis Societas Divini Salvatoris, approbante Revmo Ordinario Berolinensi, Pium Exercitium orandi pro sanctificatione Cleri orbis universi, promovere coepit, idque maxime Sabbato post primam feriam VI cuiusque mensis. Mox plurimi Episcopi hoc Pium Exercitium perlibenter approbarunt et magnus numerus fidelium eidem adhaerere coepit, ita ut, vix elapsis duobus annis ex quo initium sumpsit, quasi quadragies centena millia attingat.

Nuper vero, edita gravissima Encyclica a Sanctissimo Domino nostro Pio Papa XI „De Sacerdotio Catholico“, visum est multis etiam praefatum Pium Exercitium concurrere enixius debere ut Deus sacerdotes et adspirantes ad sacerdotium orbis universi sanctificet. Hisce rationibus permotus et vota multorum promens, Generalis Moderator eiusdem Societatis Sanctissimum Dominum Nostrum enixe humiliterque supplicavit, ut qualibet prima feria V mensis in omnibus ecclesiis et oratoriis, in quibus, approbante loci Ordinario, preces pro sanctificatione sacerdotum orbis uni-

versi fiunt, unica Missa votiva de Summo et Aeterno Sacerdote Iesu Christo litari valeat.

Sanctitas porro Sua, referente infrascripto Cardinali Sacrorum Rituum Congregationi Praefecto, in Audientia diei 11 Martii 1936 has preces peramanter excipiens, benigne indulgere dignata est ut primis feriis V cuiusque mensis in ecclesiis vel oratoriis, ubi de consensu respectivi Ordinarii peculiaria exercitia pietatis pro Cleri sanctificatione mane peraguntur, una Missa votiva de Iesu Christo Summo et Aeterno Sacerdote litari possit, dummodo non occurrat festum duplex primae vel secundae classis, quodlibet festum, vigilia aut octava Domini, Commemoratio Omnium Fidelium Defunctorum; prohibetur etiam diebus 2, 3 et 4 Ianuarii, in quibus legatur Missa „Puer natus“ infra Octavam Nativitatis: salva tamen semper Missa conventuali aut paroeciali. Annuit insuper eadem Sanctitas Sua, ut loco feriae V etiam primo Sabbato mensis de consensu Episcopi cum praefatis privilegis dictum Pium Exercitium peragi valeat, servatis tamen praescriptis iniunctionibus. Contrariis non obstantibus quibuscumque.

Datum Romae, die 11 Martii 1936.

C. Card. Laurenti, Praefactus.

L. † S.

A. Carinci, Secretarius.

(*A. A. S.,* 1936, t. XXVIII, 240).

ZARZĄDZENIE ORDYNARJATU ARCYBISKUPIEGO.

Utworzenie dekanatu Mołodeczańskiego.

ROMUALDUS JAŁBRZYKOWSKI

Dei et Sanctae Sedis Apostolicae gratia

ARCHIEPISCOPUS-METROPOLITA VILNENSIS

S. Th. M.

Lecturis salutem in Domino.

Bono administrationis ecclesiasticae providentes, facta dismembratione decanatuum Wilejcensis, Wiszniewensis et Oszmianensis, Nos, auctoritate Nostra ordinaria, hisce litteris novum decanatum **MOŁODECZANENSEM** iuridice erigimus et instituimus, ita, ut ad hunc decanatum sequentes paroeciae: Mołodeczno, Kraśne, Radoszkowicze, Dubrowa, Lebiedziew, Raków, Baturyn, Gródek, Chołchła, Chożów, Oborek — Hruzdowo et Bienica cum

suis ecclesiis paroecialibus aliisque ecclesiis, quae in territorio praedictarum paroeciarum inveniuntur, pertineant.

Quorum in fidem etc.

Datum Wilnae, die 9 m. Septembris 1936 an. N. P. — 734/36.

J. Ostreyko
Pro Curiae Cancellario

† R. JAŁBRZYKOWSKI
Archiepiscopus - Metropolita.

Nowe rozgraniczenie parafij Jazno — Prozoroki.

ROMUALDUS JAŁBRZYKOWSKI
Dei et Sanctae Sedis Apostolicae gratia
ARCHIEPISCOPUS-METROPOLITA VILNENSIS
S. Th. M.

In perpetuam rei memoriam.

Incolae loci Łozy precantes Nos advenerunt, ut propter nimiam distantiam a propria ecclesia parochiali in Jazno propiori ecclesiae parochiali in Prozoroki adscribi valerent.

Facta super statu rerum diligenti inquisitione, auditis, quorum interest, Nos, ad quos spectat, ne Christifideles gregis Nobis concrediti in perceptione Sacramentorum et in adimplendis aliis religiosis officiis suis aliquod detrimentum patiantur, auctoritate Nostra ordinaria ad normam can. 1427 Cod. Iur. Can. dictum locum Łozy ab ecclesia parochiali in Jazno seiunctum et ecclesiae parochiali in Prozoroki adscriptum esse declaramus et statuimus.

Quorum in fidem etc.

Datum, Vilnae, die 7 m. Septembris 1936 an. N. P - 878/36.

J. Ostreyko
Pro Curiae Cancellario.

† R. JAŁBRZYKOWSKI
Archiepiscopus - Metropolita.

W sprawie próśb o dyspensy.

KURJA METROPOLITALNA WILEŃSKA
Wilno, dnia 20. IX. 1936 r. Nr. 74/L.

Do otrzymania dyspensy jakiejkolwiek w sprawach małżeńskich konieczną jest rzeczą, by ks. proboszcz miejscowy czy jego zastępca wystąpił z podaniem do Kurji. Posyłanie w tej sprawie do Kurji osób zainteresowanych bez pisma ks. proboszcza jest co najmniej bezcelowe.

Ponieważ do godziwego udzielenia dyspensy jest wymagana słuszna przyczyna, a jeżeli chodzi o dyspensy udzielane przez biskupa od przeszkód małżeńskich, to słuszna przyczyna stanowi o ważności samej dyspensy, przeto ks. proboszcz w podaniu o dyspensę winien podawać przyczyny rzeczywiste i kanoniczne po dokładnem ich zbadaniu.

W wypadkach zaś podań o dyspensę od przeszkody religji mieszanej prócz poważnych i słusznych przyczyn należy 1-o załączyć odpis obietnic, uczynionych zarówno przez stronę niekatolicką jak i katolicką oraz 2-o stwierdzić, mając podstawę, że w danym wypadku zachodzi moralna pewność wypełniania tych obietnic.

Ks. J. Ostreyko
w/z Kancl. Kurji.

XIII Tydzień L. O. P. P.

KURJA METROPOLITALNA WILEŃSKA.
Wilno, dnia 20 IX 1936 r. N. 75/L.

Zwyczajem dorocznym Liga Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej organizuje w roku bieżącym na terenie Nowogródzkiego Okręgu Wojewódzkiego „XIII Tydzień L. O. P. P." w dniach od 24 września do 1 października, a na terenie Wileńskiego Okręgu Wyjewódzkiego L. O. P. P. — od dnia 9 do 15 października.

W związku z tem Ordynarjat Arcybiskupi gorąco poleca PPWW. Duchowieństwu archidiecezji Wileńskiej jak słowne, tak i czynne poparcie poczynań L. O. P. P. na terenach właściwej działalności i w sposób odpowiedni jak powadze obowiązków, tak również wielkiemu znaczeniu celów, do których te poczynania zmierzają.

Ks. J. Ostreyko
w/z Kancl. Kurji.

W sprawie Tygodnia Szkoły Powszechnej.

KURJA METROPOLITALNA WILEŃSKA
Wilno, dnia 25. IX. 1936 r. Nr. 75/L.

Kurja powiadamia, że J. E. Ks. Arcybiskup-Metropolita niżej podaną prośbę Komitetu Tygodnia Szkoły Powszechnej w Wilnie gorąco poleca uwadze i poparciu PPWW. Duchowieństwu.

Ks. J. Ostreyko
w/z. Kancl. Kurji.

KOMITET
TYGODNIA SZKOŁY POWSZECHNEJ
W WILNIE

Dnia 25. IX. 1936.

Do Jego Ekscelencji
Księdza Arcybiskupa - Metropolity
Romualda Jałbrzykowskiego
w Wilnie.

Zgodnie z wolą Waszej Ekscelencji i w nawiązaniu do prośby delegacji Komitetu Okręgowego „Tygodnia Szkoły Powszechnej“, przedstawionej Waszej Ekscelencji w dniu 24 b. m., najuprzejmiej prosimy o zajęcie przychylnego stanowiska do naszych poczynań, a w szególności

1) uprzejmie prosimy o przychylne ustosunkowanie się do naszej akcji Waszej Ekscelencji,

2) prosimy o umieszczenie chociażby krótkich komunikatów o celach i zadaniach Towarzystwa Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych zwłaszcza przed rozpoczęciem Tygodnia Szkoły Powszechnej i w jego okresie od dnia 2 do 8. X. b. r. na łamach prasy katolickiej,

3) uprzejmie prosimy o zalecenie przewielebnemu Duchowieństwu na terenie Archidiecezji uświadomienia społeczeństwa zwłaszcza w dniu 4. X. b. r., jako w okresie największego nasilenia akcji Tygodnia o celach, zadaniach i pracach Towarzystwa.

4) prosimy także do zachęcenia okazywania pomocy materjalnej Towarzystwu przez zapisywanie się na członków Towarzystwa w istniejących Kołach, składania ofiar zwłaszcza w Tygodniu Szkoły Powszechnej na rzecz Towarzystwa.

Jednocześnie pozwalamy sobie załączyć sprawozdanie z działalności Towarzystwa Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych za rok ubiegły oraz inne materjały do łaskawego wykorzystania.

Za Komitet Tygodnia Szkoły Powszechnej
(—) *St. Starościak*, Viceprezes Komitetu.

Wezwanie edyktalne

SĄD ARCYBISKUPI I METROPOLITALNY WILEŃSKI
Wilno, dnia 12. IX. 1936 r. Nr. S/1598.

Sąd Arcybiskupi Wileński wzywa niniejszem Jerzego Suworowa, syna Zacharego i Elżbiety, z pobytu niewiadomego, do stawienia się w tym Sądzie (Wilno, ul. M. Magdaleny 4) dnia 3 październiku 1936 r. o godz. 10 rano dla złożenia zeznań w charakterze poznanego w srawie o nieważnoć małżeństwa Siemaszkówna — Suworów.

Sąd uprzedza pozwanego, iż w razie niestawienia się jego w oznaczonym przez to wezwanie edyktalne terminie sprawa będzie rozpatrywana pod jego nieobecność.

Jednocześnie Sąd prosi PWielebnych Księży Proboszczów, aby niniejsze wezwanie ogłosili z ambon i, o ile Jerzy Suworów

zamieszkuje na terenie Ich parafji, powiadomili o dokładnem jego adresie Sąd.

Oficjał *Ks. L. Chalecki.*

Notarjusz Sądu *Ks. St. Czyżewski.*

RUCH PERSONALNY.

Na mocy zarządzenia J. E. Ks. Arcybiskupa-Metropolity w składzie osobistym Duchowieństwa zaszły następujące zmiany:

Ks. Antoni Kohutnicki zwolniony został ze stan. wikarego w Dąbrowie — 4. VIII. 36. N. O-555/35.

Ks. Łukasz Popiół, wik. w Zabłociu, mianowany na stan. rektora kościoła w Waszkiewiczach—22. VIII. 36. N. O-604/36.

Ks. Jan Rudziński, prob. w Tylży, na prob. w Pelikanach — 31. VIII. 36. N. O-624/36.

Ks. Edmund Mirowski, wik. w Święcianach, na prob. w Przyjaźni — 31. VIII. 36. N. O-625/36.

Ks. Michał Wiliczko, prob. w Żytomli, na prob. w Mickunach—31.VIII. 36. N. O-626/36.

Ks. Antoni Ościłowicz, prob. w Idołcie, na prob. w Żytomli—31.VIII. 36. N. O-627/36.

Ks. Stefan Ostaniewicz, prob. w Łużkach, na prob. w Prozorokach — 31. VIII. 36. N. O-628/36.

Ks. Florjan Niewiero, prob. w Rzeszy, na prob. w Porudominie — 31. VIII. 36. N. O-629/36.

Ks. Piotr Rogiński, prefekt w Wilnie, na prob. w Rzeszy — 31. VIII. 36. N. O-630/36.

Ks. Stanisław Eliasz, pref. w Drui, na prob. w Idołcie — 31. VIII. 36. N. O-631/36.

Ks. Piotr Podejko, neopresb., na wikarego do Widz — 2. IX. 36. N. O-633/36.

Ks. Bronisław Fedorowicz, wik. w Widzach, na pref. w Wornianach — 2. IX. 36. N. O-634/36.

Ks. Jan Romel, pref. w Wornianach, na pref. w Kobylniku —2. IX. 36. N. O-635/36.

Ks. Juljan Jankowski, prob. w Łuczaju, na wik. przy kośc. WW. Świętych w Wilnie, 4. IX. 36. N. O-639/36.

Ks. Stanisław Zdanowicz, wik. przy kośc. WW. Świętych w Wilnie, na pref. w Ostrowcu — 4. IX. 36. O-643/36.

Ks. Tadeusz Sieczka, na pref. w Raduniu — 4. IX. 36. O-646/36.

Ks. Wincenty Borsuk, prob. w Dokszycach, na wikar. w Turgielach — 11. IX. 36. N. O.-654/36.

Ks. Piotr Wojno-Orański, wik. w Dąbrowie, na wik. w Wołkowysku— 21. IX. 36. N. O.-682/36.

Ks. Leonard Pukianiec, mianowany został prof. Liturgiki i p. o. Prefekta w Seminarjum Archidiecezjalnem — 21. IX. 36. N. O.-684/36.

Ks. J. Ostreyko
w/z Kanclerz Kurji.

ZARZĄDZENIA PRAWNO-PAŃSTWOWE.

Rozporządzenie Ministrów Opieki Społecznej z dnia 30 listopada 1933 r. o chowaniu zmarłych i stwierdzaniu przyczyny zgonu, wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

(Dz. U. R. P. 1934 r. N. 13, poz. 103).

Na podstawie artykułów 1, 2, 3, 4, 5, 11 i 17 ustawy z dnia 17 marca 1932 roku o chowaniu zmarłych i stwierdzaniu przyczyny zgonu (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 359) i art. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 czerwca 1932 o przekazaniu zakresu działania Ministra Spraw Wewnętrznych w sprawach zdrowia publicznego Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej (Dz. U. R. P. Nr. 52, poz. 493) zarządza się co następuje:

§ 1. Artykuły (art.), powołane w niniejszem rozporządzeniu bez bliższego określenia, oznaczają artykuły ustawy z dnia 17 marca 1932 roku o chowaniu zmarłych i stwierdzaniu przyczyny zgonu.

Paragrafy (§), powołane w tem rozporządzeniu bez bliższego określenia, oznaczają paragrafy niniejszego rozporządzenia.

§ 2. Za dzień i godzinę (chwilę) zgonu w rozumieniu ustawy uważa się dzień i godzinę zgonu, stwierdzone na karcie zgonu (art. 3).

Za zwłoki w rozumieniu ustawy uważa się również zwłoki noworodków martwo urodzonych, t. j. płody ludzkie, urodzone w stanie nieżywym, po upływie co najmniej 7 miesięcy ciąży.

Przez szczątki w myśl ustawy należy rozumieć zarówno pozostałości zwłok, które wydobyto przy kopaniu grobu, jak i części ciała ludzkiego, odłączone od całości, jako też i popioły, otrzymane przez spalenie zwłok ludzkich.

Przepisy, dotyczące szczątków, mają zastosowanie również do płodów ludzkich, urodzonych przed upływem 7-go miesiąca ciąży.

§ 3. W ciągu 24 godzin po zgonie należy powiadomić o tem lekarza lub oglądacza zwłok (art. 3, p. 1 i 2), albo urząd gminny (§ 16, ust. 4), żądając wydania karty zgonu.

Zwłoki, z wyjątkiem zmarłych na choroby zakaźne (§ 7), nie mogą być usunięte z mieszkania przed upływem 12 godzin od chwili zgonu i przed stwierdzeniem przyczyny zgonu, jednakże nie powinny one pozostawać w mieszkaniu po wystąpieniu wyraźnych oznak rozkładu i wogóle dłużej niż 72 godziny. Przy wystąpieniu tych oznak należy zarządzić przeniesienie zwłok do domu przedpogrzebowego, lub kostnicy, albo pochowanie ich.

§ 4. Zwłoki, przeniesione do domu przedpogrzebowego lub kostnicy, nie mogą tam pozostawać po wystąpieniu objawów daleko posuniętego rozkładu; zwłoki takie należy natychmiast pochować.

§ 5. Celem wstrzymania rozkładu zwłok dozwolone jest stosowanie zabiegów utrwalających, polegających na użyciu konserwujących związków chemicznych (wstrzyknięcie płynu konserwującego do naczyń krwionośnych osoby zmarłej i t. p.). Zabiegi te mogą być wykonywane tylko przez lekarzy.

§ 6. Natychmiast po zgonie należy zwłoki umieścić w miejscu chłodnem i zabezpieczyć je przed dostępem zwierząt i owadów zwłaszcza much.

W miejscowościach, w których są domy przedpogrzebowe lub kostnice, składanie ciał osób zmarłych w kościołach i kaplicach, położonych poza cmentarzem, dozwolone jest tylko na czas obchodu żałobnego, poprzedzającego pogrzeb (od czasu eksportacji zwłok do kościoła lub kaplicy aż do wyprowadzenia zwłok na cmentarz), pozatem zaś tylko w przypadkach, gdy prawo do tego przysługuje osobie duchownej lub świeckiej na mocy przywileju albo zwyczaju. Wyjątek od tej zasady stanowią kościoły w miastach z liczbą ponad 100.000 mieszkańców, posiadające oddzielne pomieszczenia do składania zwłok aż do chwili pogrzebu.

§ 7. Zwłoki osób zmarłych z: dżumy, żółtej febry, cholery azjatyckiej, ospy naturalnej, duru plamistego i powrotnego, trądu, wąglika, nosacizny i wścieklizny, powinny być natychmiast po stwierdzeniu zgonu i jego przyczyny zawinięte w płótno, zmoczone w płynie odkażającym, zamknięte w trumnie, usunięte z mieszkania i pochowane w ciągu 24 godzin od chwili zgonu. Zwłok takich nie wolno przewozić (art. 11 ust. 4) ani ekshumować (art. 12 ust. 3) przed upływem dwóch lat od dnia zgonu.

Wojewódzka władza administracji ogólnej może w drodze wyjątku i z zastosowaniem środków ostrożności, przewidzianych w § 8, zezwolić na przewiezienie takich zwłok przed upływem wymienionego wyżej terminu.

§ 8. W przypadkach zgonu z chorób zakaźnych, podlegających obowiązkowemu zgłaszaniu, niezależnie od przepisów § 6, należy stosować następujące środki ostrożności: 1) wzbronione jest zbieranie się większej liczby osób w pomieszczeniu, gdzie leżą zwłoki, 2) wzbronione jest dotykanie zwłok poza czynnościami, związanemi z obmyciem, ubraniem i ułożeniem zwłok w trumnie, 3) do obmywania zwłok używać należy płynu odkażającego, 4) na dnie trymny umieścić należy warstwę substancji płynochłonnej grubości 5 cm., 5) po ułożeniu zwłok w trumnie należy ją natychmiast szczelnie zamknąć i z zewnątrz obmyć płynem odkażającym, 6) pomieszczenie, w którem osoba zmarła pozostawała, wszystkie przedmioty, które z nią pozostawały w styczności, jako też wóz, na którym zwłoki przewieziono, winny być poddane odkażeniu.

§ 9. Przepisy §§ 4 i 7 nie dotyczą zwłok, dostarczanych zakładom naukowym, lub podlegających sekcji naukowej, sądowo-lekarskiej i policyjno-sanitarnej.

Postępowanie z takiemi zwłokami normują odrębne przepisy.

§ 10. Do trumny, przeznaczonej dla zwłok osoby dorosłej, wolno złożyć tylko zwłoki jednej osoby dorosłej, zwłoki matki z dzieckiem nowonarodzonem, lub zwłoki dwojga dzieci w wieku do lat 7. Po złożeniu zwłok do trumny i umocnieniu wieka nie należy trumny otwierać poza przypadkami niezbędnej konieczności.

Trumny powinny mieć dno i ściany boczne nieprzepuszczalne oraz szczelnie przylegające wieko.

§ 11. W miastach, liczących ponad 10.000 mieszkańców, przewożenie zwłok osób zmarłych w tych miastach dozwolone jest tylko na specjalnie do tego celu przeznaczonych wozach.

Przewożenie i przenoszenie zwłok ulicami tych miast jest dozwolone do godz. 14; nie dotyczy to eksportacji zwłok do kościołów i kaplic przedpogrzebowych.

§ 12. W razie uzasadnionej wątpliwości co do tego, czy osoby pragnące

pochować zwłoki, mają do tego prawo w myśl art. 2 ust. 1, winien zarząd zakładu, w którym dana osoba zmarła, lub powiatowa władza administracji ogólnej, o ile zgon nastąpił w prywatnem mieszkaniu, zażądać udowodnienia tego prawa.

§ 13. Zwłoki, niepochowane przez rodzinę i inne osoby, wymienione w art. 2 ust. 1, będą przekazywane zakładom uniwersyteckim, o ile zakłady te zgłoszą zapotrzebowanie na zwłoki i zapewnią odbiór po otrzymaniu odpowiedniego zawiadomienia.

§ 14. Wszystkie gminy na obsearze Rzeczypospolitej obowiązane są w myśl postanowień art. 3 wprowadzić na swoim terenie stwierdzanie zgonu i jego przyczyny w każdym przypadku śmierci.

W tym celu każda gmina winna jest powołać odpowiednią liczbę osób, upoważnionych do wykonywania tych czynności (§ 15), jako też opłacać ich pracę.

§ 15. W miejscowościach, w których zamieszkuje lekarz, jako też w promieniu 4 klm. od tych miejscowości, zgon i jego przyczyna muszą być stwierdzane przez lekarza.

W innych miejscowościach czynności te spełniać winien oglądacz zwłok, t. j. osoba, która przeszła specjalne przeszkolenie w zakresie stwierdzania zgonu i jego przyczyny, uzyskała świadectwo, wydane przez powiatową władzę administracji ogólnej, upoważniające do wykonywania tych czynności, oraz złożyła ślubowanie na ręce tej władzy.

§ 16. Lekarz, który leczył chorego w ostatniej chorobie, jest obowiązany stwierdzić zgon i jego przyczynę oraz wypełnić w dwóch egzemplarzach odpowiednią część karty zgonu i nie może uzależnić wykonania tych czynności od uiszczenia za nie wynagrodzenia. Lekarz i oglądacz zwłok, powołani w myśl § 14, ust. 2 obowiązani są nie później, niż w ciągu 12 godzin po otrzymaniu wezwania udać się na miejsce, w którem znajdują się zwłoki, i, po ich obejrzeniu oraz po zasięgnięciu uzupełniających wiadomości od otoczenia, bezpłatnie wypełnić odpowiednią część karty zgonu w dwóch egzemplarzach.

Wzór karty zgonu jest inny dla lekarza (załącznik Nr. 1) i inny dla oglądacza zwłok (załącznik Nr. 2).

Odcinek drugiej karty, zawierający przyczynę zgonu, podaną przez lekarza i stanowiącą tajemnicę lekarską, powinien być zaklejony przez lekarza, który kartę wypełnił.

Do czasu ustanowienia oglądacza zwłok (art. 16) w miejscowości, w której niema lekarza, kartę zgonu według wzoru dla oglądacza zwłok wypełnia urząd gminny.

§ 17. Wypełnione egzemplarze karty zgonu otrzymuje osoba, która zajmuje się pochowaniem zwłok. Osoba ta winna jest przedłożyć wymienione egzemplarze karty zgonu w urzędzie gminnym miejsca zgonu celem wypełnienia przez ten urząd danych personalnych, wyszczególnionych w karcie zgonu.

Kartę pierwszą urząd gminny wręcza osobie, zajmującej się pochowaniem zwłok, celem przedłożenia jej właściwemu urzędowi stanu cywilnego dla sporządzenia aktu zejścia, poczem karta ta służy jako pozwolenie na pochowanie zwłok. Kartę drugą urząd gminny przesyła w ciągu tygodnia do powiatowej władzy administracji ogólnej (lekarza powiatowego), właściwej dla miejsca zgonu.

§ 18. W miastach, mających własne urzędy statystyczne, wzór lekarskiej karty zgonu może być za zgodą Ministra Opieki Społecznej uzupełniony

przez dodanie szczegółów, niewymienionych w załączniku Nr. 1, a drugi odcinek tej karty może być przysyłany miejscowemu organowi sanitarnemu związku samorządowego.

§ 19. Teren cmentarzy i wszystkie urządzenia na tym terenie położone powinny, zgodnie ze swem przeznaczeniem, mieć charakter poważny, liczący się z pietyzmem, należnym zmarłym, i utrzymane zawsze czysto i porządnie.

§ 20. Teren pod cmentarz powinien być wybrany tak, żeby wykluczona była możliwość wywierania szkodliwego wpływu na otoczenie.

W szczególności winien on odpowiadać następującym warunkom:

1) odległość nowozakładanego cmentarza od zabudowań mieszkalnych oraz studzien, źródeł i strumieni, służących do czerpania wody do picia, powinna być co najmniej 150 m.,

2) teren ten powinien znajdować się możliwie na wzniesieniu i nie podlegać zalewom,

3) spadek terenu, a w szczególności spadek zwierciadła wody gruntowej winien mieć kierunek od zabudowań,

4) zwierciadło wody gruntowej powinno zalegać co najmniej 1,8 m. pod terenem,

5) grunt powinien być możliwie przepuszczalny,

6) teren powinien znajdować się w takiem miejscu, gdzie panujące wiatry wieją od osiedla.

§ 21. Teren cmentarza powinien być ogrodzony, lub co najmniej otoczony wałem z rowem nazewnątrz, aby umożliwić utrzymanie porządku i utrudnić dostęp zwierzętom. Ogrodzenie dokoła cmentarza powinno mieć co najmniej 1,5 m. wysokości; wał i rów powinny mieć co najmniej 1 m. wysokości względnie głębokości. Wał należy opatrzyć żywopłotem.

Bramy (furty) cmentarne powinny być stale zamknięte.

Teren cmentarza powinien być pokryty roślinnością, a większe cmentarze mają mieć założenie parkowe. Mogiły, drogi i ścieżki powinny być zakładane ściśle według zatwierdzonego planu (§ 32).

§ 22. Obszar, potrzebny na założenie cmentarza, ma być obliczany w ten sposób, że roczną liczbę zgonów wśród danej ludności należy pomnożyć przez 20 i liczyć po 4 m^2 na jedną mogiłę dla osoby dorosłej, 2 m^2 dla zwłok dziecka do lat 7. Do tego należy dodać co najmniej 20% terenu na drogi i ścieżki oraz teren, niezbędny pod dom przedpogrzebowy lub kostnicę. Przy tem obliczeniu powinien być uwzględniony również przewidywany wzrost ludności i możliwość wzrostu śmiertelności z powodu epidemji.

§ 23. Przez grób zwykły (ziemny) rozumie się dół, wykopany w ziemi, do którego składa się trumnę ze zwłokami i zasypuje ziemią, wydobytą z tego dołu. Przez grób murowany rozumie się dół, w którym boki są murowane, a nad trumną jest założone sklepienie. Przez katakumby rozumie się nisze w pionowej ścianie, położone obok siebie w szeregu, a przeznaczone do składania zwłok; mogą być one umieszczone bądź w podziemiach kościołów, bądź też na cmentarzach.

§ 24. Powierzchnia, niezbędna na założenie grobu ziemnego dla człowieka dorosłego, ma wynosić conajmniej 2 m. × 1 m., a dla dziecka do lat 7 — 1 m. × 0,5 m. Odstępy pomiędzy grobami powinny wynosić co najmniej 50 cm. Głębokość dołu, wykopanego celem pochowania zwłok, powinna wynosić 1,5 m. tak, żeby warstwa ziemi, pokrywająca trumnę, wynosiła co najmniej

1 m. Kopanie głębszych dołów jest dopuszczalne pod warunkiem, że pomiędzy dnem grobu a najwyższym poziomem wody pozostanie co najmniej 0,5 m. Ziemia, wydobyta z grobu, powinna być usypana w postaci pagórka nad grobem.

§ 25. Groby murowane mogą być pojedyńcze i rodzinne, przytem na każde zwłoki przewidzieć należy przestrzeń, podaną w § 24, o ile składane one będą na jednym poziomie. Przy głębokości wykopu 2,5 m można umieszczać trumny w dwie warstwy oddzielnie przesklepione.

§ 26. W katakumbach powierzchnia dna niszy, przeznaczonej do złożenia zwłok, powinna wynosić co najmniej 2 m × 1 m, a wysokość co najmniej 60 cm. Każda nisza powinna być oddzielona od sąsiedniej ścianą grubości co najmniej 40 cm. W każdej niszy powinien być wylot wentylacyjny dla odprowadzenia gazów w sposób, niepowodujący szkodliwości dla otoczenia. Po złożeniu zwłok każdą niszę należy natychmiast zamurować.

§ 27. W grobach murowanych i katakumbach powierzchnia, na której są składane trumny, powinna mieć spadek, a w miejscu najniższem przewidzieć należy odpływ, łączący się z ziemią otaczającą.

§ 28. Podziemia kościelne mogą być przeznaczone do składania zwłok osób duchownych, które w drodze przywileju nabytego, lub na mocy zwyczaju, są grzebane w kościołach.

W kościołach, a w szczególności w podziemiach katedr na Wawelu i w Warszawie oraz kościoła na Skałce, mogą być również chowane zwłoki osób, które sprawowały najwyższą władzę państwową, i osób szczególnie dla Państwa zasłużonych.

§ 29. Zwłoki ludzkie mogą być chowane poza cmentarzami i kościołami lub kaplicami w grobach murowanych, pojedyńczych lub rodzinnych, jedynie na mocy każdorazowego zezwolenia wojewódzkiej władzy administracji ogólnej.

§ 30. Dom przedpogrzebowy powinien się składać co najmniej z następujących pomieszczeń: 1) de przechowywania zwłok, 2) do wykonywania obrzędów rytualnych i 3) do wykonywania oględzin sądowo-lekarskich i utrwalania zwłok. Wszystkie te pomieszczenia mają być dostatecznie obszerne, skanalizowane, dobrze oświetlone i przewietrzane, jako też zabezpieczone przed dostępem owadów. Powinny one mieć podłogę nieprzepuszczalną, a ściany wyłożone również materjałem nieprzepuszczalnym, lub pomalowane farbą olejną do wysokości co najmniej 2 m. i posiadać urządzenia, umożliwiające ogrzewanie ich podczas chłodnej pory roku. W pomieszczeniu, przeznaczonem do wykonywania oględzin sądowo-lekarskich i do utrwalania zwłok, należy przewidzieć możność dostarczania zimnej i ciepłej czystej wody.

Na cmentarzach mniejszych przeznaczonych dla ludności, nieprzekraczającej 3.000 osób, zamiast domu przedpogrzebowego mogą być kostnice o jednem obszernem oświetlonem pomieszczeniu.

Zarówno w domach przedpogrzebowych, jak i w kostnicach nie wolno kłaść zwłok bezpośrednio na ziemi (podłodze), lecz należy je przechowywać w zamkniętych trumnach, ustawionych na specjalnie na ten cel przeznaczonych marach lub katafalkach.

§ 31. Dom przedpogrzebowy lub kostnica powinny być pod stałym nadzorem słyżby cmentarnej, utrzymywane w czystości i w określonych godzinach dostępne dla osób, odwiedzających zmarłych. Za przechowywanie zwłok i korzystanie z urządzeń domu przedpogrzebowego lub kostnicy może zarząd cmentarza pobierać opłaty zgodnie z postanowieniami art. 6 ust. 3.

§ 32. Dla uzyskania zatwierdzenia terenów, przeznaczonych na założenie lub rozszerzenie cmentarza, należy do podania, złożonego w tej sprawie, dołączyć:

1) prawomocny plan zabudowania danej miejscowości, o ile taki plan istnieje,

2) plan sytuacyjny, wykonany przez przysięgłego mierniczego, w skali 1 : 500 z uwidocznieniem wszystkich zabudowań mieszkalnych i studzien w promieniu 250 m., jako też warstwic terenu oraz punktów, w których wykopano doły próbne (§ 20) z zaznaczeniem najwyższego poziomu wód gruntowych w tych dołach, jaki się utworzył po 24 godzinach od chwili wykopania.

3) opis tego terenu z wyszczególnieniem właścicieli poszczególnych odcinków i z podaniem w miarę możności szczegółów geologicznych i hydrologicznych oraz konfiguracji terenu,

4) plan szczegółowy cmentarza z uwzględnieniem dróg i ścieżek, domu przedpogrzebowego lub kostnicy i t. d.

§ 33. Zarząd każdego cmentarza powinien prowadzić księgę cmentarną, zawierającą co najmniej następujące dane, dotyczące poszczególnych osób pochowanych: 1)nazwisko i imię, 2) wiek, 3) adres, 4) data zgonu, 5) przyczyna zgonu, 6) data pochowania, 7) dokładnie określone miejsce pochowania według zatwierdzenego planu.

Dane, wymienione pod 1 — 5 włącznie, powinny być wpisane do księgi cmentarnej na podstawie przedłożonej karty zgonu.

§ 34. O tem, jakie pamiątki natury historycznej i artystycznej mają być zachowane po zamknięciu cmentarza, o tem, dokąd mają być te pamiątki przeniesione, a także, czy groby takie mogą być ponownie użyte do pochowania zwłok (art. 10 ust. 5), decydują wojewódzkie władze administracji ogólnej. Przytem, jeżeli chodzi o cmentarz gminny i cmentarz opuszczony, działają one w porozumieniu z miejscowemi władzami samorządowemi, a w przypadku cmentarza wyznaniowego — również z właściwemi władzami wyznaniowemi.

§ 35. Przy ponownem użyciu grobu szczątki poprzednio pochowanych zwłok i trumny należy wydobyć i pochować na tym samym cmentarzu na miejscu specjalnie do tego przeznaczonem.

§ 36. Zastrzeżenie przeciwko ponownemu użyciu grobu po upływie lat 20 (art. 10) musi być zgłoszone na piśmie, do zarządu właściwego cmentarza przed upływem 20 roku od chwili pochowania zwłok.

§ 37. Pozwolenia na przewóz zwłok i ich szczątków będą udzielane przez władze (art. 11) jedynie na uzasadnione pisemne żądanie osób i instytucyj, wymienionych w art. 2 ust. 1 i 3. Przewóz taki, z wyjątkiem przewozu popiołów, dozwolony jest w zasadzie tylko podczas chłodnej pory roku, t. j. w czasie od 15 października do 15 kwietnia, a w ciepłej porze roku dopuszczalny jest tylko w drodze wyjątku za zezwoleniem wymienionych władz.

§ 38. Pozwolenia na wywóz zwłok i ich szczątków poza granice Rzeczypospolitej mogą być udzielone dopiero po uprzedniem złożeniu zezwolenia właściwej władzy państwa sąsiedniego na dalszy przewóz zwłok lub ich szczątków od stacji granicznej.

Pozwolenie na sprowadzenie zwłok i ich szczątków z obcych państw do Polski można uzyskać za pośrednictwem urzędów zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej.

Pozwoleń na przewiezienie zwłok lub ich szczątków przez teren Rzeczypospolitej udzielają urzędy zagraniczne Rzeczypospolitej po stwierdzeniu, że

opakowanie zostało wykonane zgodnie z obowiązującemi przepisami (§ 39), jako też, że nie będzie przeszkód przeciwko wywiezieniu tych zwłok lub szczątków na teren państwa sąsiedniego.

§ 39. W przypadkach, wymienionych w art. 11 ust. 1 do przewiezienia zwłok wystarcza trumna (§ 10), której dno wyłożyć należy warstwą substancji chłonnej o grubości co najmniej 3 cm.

Zwłoki, przewożone w myśl art. 11 ust. 2, 3 i 4 powinny być zamknięte w zalutowanej trumnie metalowej, zawierającej na dnie warstwę substancji chłonnej grubości co najmniej 3 cm. Trumna ta powinna być zamknięta w szczelnej skrzyni drewnianej tak, aby się w niej nie mogła poruszać. Skrzynia powinna być dokładnie zamknięta i opieczętowana przez władzę, udzielającą zezwolenia na przewóz. Władza ta może w każdym poszczególnym przypadku zarządzić ponadto specjalne środki otrożności jak to: nasycenie warstwy chłonnej w trumnie środkiem odkażającym, zawinięcie zwłok w płótno, nasycone płynem odkażającym, utrwalenie zwłok (§ 5) i t. p.

Popioły, otrzymane przez spalenie zwłok ludzkich, mogą być przewożone w dokładnie zalutowanem pudle metalowem, umieszczonem w szczelnej skrzynce drewnianej, opieczętowanej przez władzę, udzielającą pozwolenia na przewóz.

§ 40. Po dostarczeniu zwłok lub ich szczątków na miejsce przeznaczenia winny być one jak najprędzej pochowane bez otwierania zalutowanego metalowego opakowania.

Postanowienie to, o ile dotyczy chowania popiołów, nie ma zastosowania do cmentarzy katolickich.

§ 41. Ekshumacja zwłok i ich szczątków powinna się odbywać w zasadzie w porze chłodnej (§ 37), o ile możności, we wczesnych godzinach rannych. Przy ekshumacji mogą być obecne tylko osoby urzędowe i bezpośrednio zainteresowane.

O zamierzonej ekshumacji powinna być zawiadomiona właściwa władza wyznaniowa.

W przypadkach, wymienionych w art. 12 ust. 1 pp, a, c i d, przy ekshumacji obowiązkowa jest obecność lekarza urzędowego.

W przypadkach, wymienionych w art. 12 ust. 1 pkt. a, zwłoki lub ich szczątki należy wydobywać wraz z trumną, której nie należy otwierać, potem umieścić w przygotowanej nowej trumnie. W razie potrzeby przewiezienia ich mają ponadto zastosowanie postanowienia § 39.

§ 42. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY.

II-GIE STUDJUM KATOLICKIE.

Dok.

W następnych dniach odbywały się plenarne zebrania po południu, a tematy referatów były następujące:

3) *Współczesne prądy i metody pedagogiczne w świetle krytyki naukowej i moralnej* — ks. dr. Jasiński,

4) *Zasady personalizmu a wychowanie* — prof. dr. Karol Górski,

5) *Szkoła wyznaniowa* — ks. dr. Michał Klepacz,

6) *Szkoła jako czynnik wychowania moralnego* — prof. Ludwik Skoczylas,

7) *Polskie i katolickie idały i systemy wychowawcze* — ks. prof. dr. M. Sopoćko,

8) *Współpraca szkoły z rodziną* — p. Z. Iwaszkiewiczowa,

9) *Właściwe postawienie troski o ciało* — prof. dr. E. Piasecki,

10) *Harmonja praw Kościoła, rodziny i szkoły do wychowania* — prof. dr. I. Czuma.

Po południu pierwszego dnia i przed południem w nastpnych dniach przy całym prawie zespole uczestników odbywały się obrady sekcyjne.

W sekcji religijno - moralnej mówiono na tematy:

1) *Wychowanie religijno-moralne w domu i szkole powszechnej* — siostra Barbara Żulińska,

2) *Wychowanie religijno - moralne w szkole średniej* — p. Z. Fedorowicz,

W sekcji wychowania rodzinnego poruszane były tematy:

1) *Zasady i ideał katolickiego wychowania rodzinnego* — prof. Witold Bałachowski,

2) *Akcja nad usprawnieniem rodziny w jej roli wychowawczej* — dr. Marja Śliwińska-Zarzecka.

W sekcji wychowania społecznego:

1) *Wychowanie państwowe* — prof. dr. L. Dobrzyńska-Rybicka,

2) *Wychowanie społeczne* — dr. A. Niesiołowski.

W sekcji wychowania społecznego:

1) *Współczesna oświata katolicka* — dr. M. Wachowski,

2) *Rola środków wychowawczych w naprawie niesprawiedliwości społecznej* — ks. prof. dr. A. Wóycicki.

W sekcji wychowania seksualnego:

1) *Katolickie zasady pedagogiki seksualnej* — p. Stefanowiczowa,

2) *Psychologiczne podstawy odrębnego wychowania młodzieży męskiej i żeńskiej* — ks. dr. Cz. Piotrowski,

3) *Koedukacja w przyszłem liceum* — ks. mgr. Jan Fondaliński,

4) *Koedukacja z punktu widzenia moralnego* — ks. rektor dr. K. Kowalski.

Referaty i dyskusja po sekcyjnych obradach były na wysokim poziomie, to też zainterosowanie wśród uczestników studjum było b. duże. Wyrażono w dyskusji gorące życzenia pod adresem N. I. A. K., by referaty zostały wydane drukiem i udostępnione dla katolickiego społeczeństwa.

Korzystając z tego, że i dyskusja została uchwycona zapomocą stenografji, cały materjał II-go Studjum Katolickiego wkrótce będzie przez wydanie książki pamiątkowej oddany do dyspozycji szerszego ogółu.

Podniosłą chwilę przeżywali uczestnicy studjum przy okazji zamknięcia obrad z udziałem J. E. Ks. Kardynała Prymasa A. Hlonda i J. E. Ks. Arcybiskupa-Metropolity Wil. Romualda Jałbrzykowskiego.

W sali reprezentacyjnej U. S. B., zwanej Kolumnową, wobec Dostojników kościoła i reprezentanta Rządu, p. wojewody L. Bociańskiego, przewodniczący — p. Rostocki z oratorską swadą wygłosił piękne przemówienie, wyprowadzając syntezę ze studjum, a J. E. kardynał A. Hlond przy okazji zamknienia obrad przemówił do zebranych w słowach następujących: „Pierwsze Studjum Katolickie odbyło się w starym Poznaniu — drugie w świętem Wilnie.

Przeszło to Studjum z zachodnich na wschodnie rubieże, na których polska myśl katolicka tyle stworzyła wiekopomnych dzieł. I mimo przeciwności czasu polskiemu życiu udało się przeprowadzić to drugie Studjum katolickie w chwili, gdy świat cały drży w posadach i kiedy jutro Europy jest tak problematyczne, i kiedy Polska jest tak zagrożona niebezpieczeństwami, że politycy prawie już nie wiedzą, co robić, i politykę swą międzynarodową z godziny na godzinę odkładają.

W tej chwili w Polsce katolickiej spokojnie, jak gdyby nic światu nie zagrażało, odbywają swoje zadania, swoje zjazdy, narady z odczytami, tak jak gdyby Polska miała pewien instynkt spokoju, jak gdyby Polska w tej chwili groźnej wyczuła, że jej misją jest bezwzględnie spokój, jak gdyby Polska miała przeczucie, że w tej zawierusze, która idzie, że tej nawalnicy, która się nasuwa, Polska się ustrzeże, że będzie mistrzynią misji — porządku ludów.

Chciałbym, aby to nasze Studjum Katolickie — Wileńskie upamiętniło się swojemi skutkami w życiu katolickiem Polski, żeby obrady i Wasze Studjum, Panie i Panowie, opublikowano i żeby całe szeregi w Polsce je czytały, żeby dało to dzisiejszym i późniejszym pokoleniom świadectwo tego, że Polska odbudo-

wana odgrywa misję twórczą w dziedzinie wychowawczej i w dziedzinie tworzenia rozumu wychowania ducha polskiego.

W chwili najgroźniejszej w polityce narodów, życzę żeby wskazania i prace Wasze miały w Polsce jak najlepsze powodzenie".

W podniosłym i uroczystym nastroju zgromadzeni opuszczali gościnne progi naszej starej i bogatej w tradycje uczelni Stefana Batorego.

Przedstawiciele różnych diecezyj z terenu Rzeczypospolitej, jak wyraźnie to akcentowali Wilnianom, wynieśli z grodu Ostrobramskiego silne i dodatnie wrażenie, żegnając się nawzajem do przyszłego Studjum, ale w nowem miejscu i najprawdopodobniej za rok w Lublinie.

Ks. R. Ś.

PROGRAM NAUCZANIA RELIGJI W SZKOŁACH POWSZECHNYCH.

Na liczne zapytanie XX. Prefektów i Proboszczów niniejszem komunikuję, że nowy program w bieżącym roku szkolnym (1936/37) obowiązuje tylko w I, II i III klasie szkół powszechnych III-go typu (7-mio klasowych) — w latach następnych będzie się wprowadzało ten program stopniowo.

W szkołach typu I i II-go (niżej zorganizowanych — wiejskich) zostaje nadal stary program aż do ułożenia i zatwierdzenia innego.

WYKAZ KSIĄŻEK SZKOLNYCH, POLECONYCH W ARCHIDIECEZJI WILEŃSKIEJ DO NAUCZANIA RELIGJI W SZKOŁACH POWSZECHNYCH TYPU III-GO (WYŻEJ ZORGANIZOWANYCH):

		Zł. gr.
Klasa I	— nauka bez podręcznika.	
Klasa II	— Filochowski X., *Krótki katechizm*	0.25
Klasa III	— Baranowski X. i Noryśkiewicz X., *Życie religijne* . . .	1.—
Klasa IV	— Likowski X. Bp., *Krótki katechizm*	1.35
Klasa V	— *Historja Święta dla katolickich szkół powszechnych* (Księgarni Św. Wojciecha)	1.80
Klasa VI	— *Historja Święta dla katolickich szkół powszechnych* (dalszy ciąg — od Wieczerzy Pańskiej)	1.80
	Naskręcki X., *Liturgika*	0.75
Klasa VII	— Kowalewski X., *Nauka wiary i moralności* (przynajmniej credo i dekalog)	2.50
	Historji Kościoła (lekcyj 10 — 15) — bez podręcznika.	

W szkołach niżej zorganizowanych używać można tegoż Katechizmu X. Filochowskiego ponadto Kowalewskiego — *Krótka Historja Święta* 1.25
lub *Małej Biblijki* Ks. Gadowskiego.

Do nauczania religji w I-szych oddziałach poleca się dla wykładającego *Szkice Katechez* X. Hausnera 0.70

X. P. Bekisz, Wizytator.

ZBIÓRKA NA KATOLICKI UNIWERSYTET LUBELSKI.

Jak lat ubiegłych rektor Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego zwraca się z gorącą prośbą do Wielebnego Duchowieństwa, aby zechciało przeprowadzić w swoich parafjach zbiórkę na K. U. L. w dniach od 18 do 25 października b. r.

Rektor prosi Wielebnych Księży Proboszczów, aby zorganizowali Komitety zbiórkowe w swoich parafjach, a Czcigodnych Księży Dziekanów miast powiatowych, aby nadto zgłosili do starostw zbiórkę w parafjach swego powiatu.

Prosi też Dyrektorów i Kierowników Akcji Katolickiej, aby zachęcili członków stowarzyszeń do wzięcia udziału w tej zbiórce.

Podstawą do zwrócenia się z tą prośbą jest życzliwość, jaką stale Duchowieństwo okazuje K. U. L. Za tę ofiarną pomoc rektor składa serdeczne Bóg zapłać.

Wrzesień 1936 r.

Rektor
Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego

Z ŻYCIA ARCHIDIECEZJI.

Wizytacje kanoniczne w roku bieżącym. — J. E. Ks Arcybiskup-Metropolita od kwietnia r. b. w czasie wizytacyj kanonicznych archidiecezji zwizytował 152 parafje i udzielił sakramentu Bierzmowania 50.604 wiernym.

Statystyka w związku z obchodem 10-letniej pracy, J. E. Ks. Arcybiskupa-Metropolity w Wilnie. — Statystyka za okres 10 lat ostatnich wykazuje, że w tym czasie w archidiecezji Wileńskiej wybudowano 35 parafjalnych kościołów, 23 filjalne oraz 6 kaplic publicznych. Do sakramentu Bierzmowania przystąpiły 444.732 osoby, kapłanów wyświęcono 171. Obecnie archidiecezja Wileńska liczy 350 kościołów parafjalnych, 50 filjalnych i 77 kaplic publicznych.

STOLICA APOSTOLSKA.

Wystawa manuskryptów bizantyjskich.—W związku z 5 Międzynarodowym Kongresem Studjów bizantyjskich w Rzymie w dniach od 20 do 26 września staraniem bibljoteki i archiwum watykańskiego zorganizowano w Watykanie w apartamentach Borgio wystawę rękopisów bizantyjskich. W uroczystości inauguracji wystawy, która odbyła się w niedzielę dnia 20 b. m. wzięli udział wszyscy uczestnicy kongresu, przyjmowani przez prefekta bibljoteki watykańskiej o. Alzelma Albareda. Polskę na kongresie reprezentują profesorowie Zieliński, Halecki i Sajdak.

Przed beatyfikacją młodego rzemieślnika. — W Neapolu prowadzony jest obecnie proces w sprawie beatyfikacji zmarłego przed stu laty dziewiętnastoletniego młodzieńca

Nunzio Sulprizio, który przez pobożne swe życie stał się wzorem wszystkich katolików uczniów rzemieślniczych. Proces beatyfikacyjny rozpoczął się jeszcze za pontyfikatu Piusa IX w r. 1859, przyczem dekret o bohaterstwie cnót świątobliwego Nunzio Sulprizio ogłoszono w r. 1891.

Z NIWY KOŚCIELNEJ I DUSZPASTERSKIEJ.

W KRAJU

Wyjazd delegacji polskiej na międzynarodowy kongres prasy katolickiej. — W dniach 24—27 b. m. odbędzie się w Rzymie światowy kongres prasy katolickiej. Na kongres ten wyjechała w dniu 21 b. m. delegacja polska z przewodniczącym Kom. Wyk. Komisji Prasowej Episkopatu J. E. Ks. Biskupem Stanisławem Adamskim na czele. Polską Katolicką Agencję Prasową reprezentuje na kongresie jej dyrektor, ks. prałat Z. Kaczyński.

Nowi profesorowie Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. — Pan Minister W. R. i O. P. zatwierdził na Wydziale nauk Humanistycznych: dr. Jerzego Manteuffla, docenta Uniwersytetu J. Piłsudskiego w Warszawie profesorem nadzwyczajnym filologji klasycznej oraz dr. Władysława Kuraszkiewicza, docenta Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie profesorem nadzwyczajnym slawistyki.

Przed kongresem antykomunistycznym w Krakowie. — W dniach ostatnich powołano do życia komitet obywatelski, mający na celu przygowanie w Krakowie wielkiego kongresu antykomunistycznego z inicjatywy związku byłych ochotników armii polskiej z ppłk. Trzosem na czele.

Zgłoszenia udziału w kongresie należy kierować pod adresem: Kraków, ul. Gołębia 6, II p., Kongres antykomunistyczny.

Jubileusz 50-lecia kapłaństwa Ks. Arcybiskupa Roppa. — Dnia 29 b. m. rezudujący obecnie w Warszawie Arcybiskup mohylowski Ksiądz Edward Ropp obchodzi 50-lecie swego kapłaństwa. Ks. Arcyb. Ropp od powrotu swego z Bolszewji zamieszkuje w Warszawie, w gmachu gimnazjum im. Cecylii Plater, ciesząc się mimo sędziwego wieku dobrem zdrowiem.

ZAGRANICĄ

Nowy cud w Lourdes. — Robotnik francuski Adolphe Mortreaux był według orzeczenia lekarzy w 90 procentach inwalidą. Pracował on w miejscowości Bauvin w północnej Francji, gdzie uległ nieszczęśliwemu wypadkowi na kolei, wskutek czego miał nadwerężony kręgosłup i był niezdolny do pracy; z wielkim trudem chodził on o kulach.

I oto udał się ten biedny człowiek do Lourdes w nadziei, że pomoc nadprzyrodzona wróci mu zdrowie. Gdy go zanurzono w wodzie źródlanej obok groty, odczuł, że w jego organizmie zaszła jakaś gwałtowna zmiana; został on zupełnie uzdrowiony.

Londyński „The Universe" z 11 września r. b. donosi, że wydarzenie to zostało obecnie stwierdzone przez komisję lekarską, jako fakt, nie dający się w żaden sposób wytłumaczyć prawami natury.

150.000 byłych kombatantów modli się w Lourdes o pokój. — W dniach 12 i 13 września w Lourdes zgromadziły się tłumy różnych narodowości, by u stóp Matki Boskiej cudami słynącej modlić się o pokój. W pielgrzymce tej, zorganizowanej przez międzynarodowy związ-

zek byłych kombatantów, wzięło udział zgórą 150.000 osób, przybyłych z szesnastu różnych krajów. W imponującej tej manifestacji uczuć religijnych, świadczącej o głębokiej wierze i miłości do N. M. Panny ludzi, którzy w czasie wojny walczyli w okopach przeciwko sobie, a dziś wspólnie pragną ubłagać Matkę Zbawiciela o łaskę uspokojenia umysłów w Europie, wzięli także udział najwyżsi dostojnicy Kościoła nietylko z Francji, lecz i z innych państw.

Międzynarodowy zjazd masonerji. — W cichości, otoczony wielką tajemnicą, odbył się w początku b. m. w Pradze międzynarodowy zjazd masonerji. Chechosłowackie biuro prasowe ogłosiło w tej sprawie krótki komunikat, z którego widać, że w tegorocznym konwencie międzynarodowej masonerji uczestniczyli przedstawiciele 17 państw europejskich i zamorskich. Konwent opracował odezwę do wolnomularstwa światowego, w której potępia stosowanie represyj w życiu narodów, mglisto opowiada o pokoju i wolności, wreszcie wspomina o ochronie emigrantów.

Nowoczesny smutek. (Chrystianizm przeciwko pesymizmowi). — W obecnych czasach zastraszająco wzrasta ilość samobójstw. Manjacy, opanowani przez chorobliwy pesymizm, tworzą nawet specjalne „kluby samobójców". Smutek, podobny do rdzy, przejada nasze dzisiejsze życie... Jedni upatrują źródło tej choroby w zwyrodnieniu fizycznym człowieka współczesnego, w jego niemocy nerwowej, inni znów szukają przyczyn współczesnego pesymizmu w powikłaniach stosunków społecznych, w ogólnym kryzysie, w nędzy, walce o byt, niepewności jutra.

Są rozmaite rodzaje smutku. Jest smutek, wynikający z poczucia niemocy i słabej woli, ograniczenia i skrępowania, ale jest inny smutek, z niewłaściwego zużywania sił. Jest smutek z przeciwności i smutek z przesytu. Smutek z pesymizmu filozoficznego i smutek z występku. W londyńskim „The Times" (Weekly Edition) ukazała się ostatnio ciekawa rozprawa o smutku nowoczesnym p. t. „The Christian Faith — an Antidote to Pessimism" (Christianizm środkiem przeciwko pesymizmowi). Istnienie zła w świecie wcale nie pozostaje w sprzeczności z optymizmem chrześcijańskiego pojmowania świata. Mówią o tem wyraźnie teologowie katoliccy a szczególnie św. Tomasz (Contr. gent. 1. 3. C. 71). Cały układ świata okazuje się jeszcze wspanialszym, gdy widzimy, że nawet zło, naprzekór jego dążeniu, dobru musi służyć. Za pojawieniem się zła w świecie łaska i miłosierdzie Boga zstąpiły do ludzi i spełniło się na ziemi największe i najwspanialsze dzieło mądrości, miłości i potęgi Boga: wcielenie Syna Bożego, i przez Jego ofiarę na krzyżu odkupienie rodzaju ludzkiego.

Jeżeli chodzi o zło fizyczne, to i ono może służyć dobru cnoty (Bonum virtutis), gdyż przez zło fizyczne, znoszone w duchu chrześcijańskim, ludzie hartują się, oczyszczają i umacniają w cnocie. Dla chrześcijanina zło fizyczne nie jest jedynie karą, ale jeżeli łączy on cierpienie swoje z cierpieniami Odkupiciela, jeżeli znosi je pokornie, z miłości do Boga, wtedy cierpienie jego staje się ofiarą, umocnieniem w cnocie i źródłem zasługi wobec Boga.

Takie ujęcie problemu zła wyklucza rozkładowy pesymizm i smutek. Kościół uważał zawsze smutek przygnębiający siły za ujemny przejaw życia. Smutek, płynący z żalu za popełnione winy, smutek pokuty posiada inną zupełnie siłę: taki smutek rodzi skupienie władz duchowych,

budzi sumienie, sprowadza łaskę Bożą i prostuje ścieżki życia.

Wielcy mistrze życia duchowego zawsze wypowiadali się przeciwko pesymizmowi. Św. Franciszek Salezy w „Filotei" mówi: „Smutek, zrazu słuszny, rodzi niepokój: niepokój zaś powoduje przygnębienie, które bardziej jest niebezpieczne".

„Smutek, który jest według Boga — mówi św. Paweł — pokutę ku zbawieniu nieodmienną sprawuje, lecz smutek świecki sprawuje śmierć. (II Kor. VII. 10). Dlatego to mówi Mędrzec: „Wiele ludzi smutek pobił, a niemasz w nim pożytku". (Ekl. 30. 25.).

Pierścień, ofiarowany biskupowi konwertycie przez angielskich konwertystów. Niektórzy byli wychowankowie anglikańskiego kolegjum duchownego w Ely, którzy przyjęli potem katolicyzm, ofiarowali obecnie pierścień biskupowi, nowomianowanemu przez Stolicę Apostolską, biskupowi elektowi Henrykowi Poskitt, który ma objąć rządy diecezją Leeds. Ks. biskup Poskitt sam ongiś studiował teologję w tem samem kolegjum, poczem sprawował urząd pastora anglikańskiego, lecz nawrócił się do Kościoła katolickiego i zczasem otrzymał święcenia kapłańskie, a wreszcie obecnie został konsekrowany na biskupa ordynarjusza diecezji Leeds.

Drukowano za zezwoleniem J. E. Księdza Arcybiskupa-Metropolity.

Wydawca: KURJA METROPOLITALNA WILEŃSKA.
Redaktor: KS. JÓZEF PONIATOWSKI.

Drukarnia Archidiecezjalna w Wilnie